

Sygn. akt I C 1672/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2022 roku

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Marcin Drabik

Protokolant Judyta Odachowska

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2022 roku w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. K.**

przeciwko **R. S.**

o zapłatę

- I. oddala powództwo w całości;
- II. zasądza od powódki K. K. na rzecz pozwanego R. S. kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
- III. nie obciąża powódki K. K. nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Sygn. akt IC 1672/19

UZASADNIENIE

Powódka K. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 107.500,00 zł tytułem rozliczenia majątku uzyskanego przez pozwanego w trakcie trwania konkubinatu stron, wraz z odsetkami liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż strony pozostawały w związku konkubenckim, z tego związku pochodzi małoletnia córka stron. Przez cały czas powódka inwestowała osiągnane dochody i zaciągane pożyczki w nieruchomości pozwanego położoną w W. przy ul. (...). Powódka podniosła, że na remonty czynione w nieruchomościach zaciągnęła trzy pożyczki w łącznej kwocie 50.000,00zł. Pożyczki te powódka spłacała na bieżąco w trakcie trwania konkubinatu, bez udziału pozwanego. Pozwany w trakcie trwania związku z uzyskiwanych przez siebie dochodów przekazywał powódce kwotę 1.300 zł. Powódka podniosła, że z własnych środków wyremontowała dach oraz elewację nieruchomości należącej do pozwanego. Strony wspólnie zakupiły wyposażenie nieruchomości, którego koszt wyniósł 15.000 zł. W czasie trwania konkubinatu pozwany nabył nieruchomość położoną w miejscowości O. oraz przyczepę w łącznej kwocie 40.000 zł. Powódka wywodzi swoje roszczenie z art. 405 k.c. Na żądana przez powódkę kwotę 107.500 zł składają się :

- kwota 50.000 zł tytułem wartości zaciągniętych pożyczek;
- kwota 30.000 zł tytułem wartości remontu dachu oraz elewacji nieruchomości pozwanego;
- kwoty 20.000 zł tytułem połowy wartości działki znajdującej się w O. oraz przyczepy;

-kwota 7.500 zł tytułem połowy wartości wyposażenia nieruchomości pozwanego.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa. Pozwany zaprzeczył twierdzeniom powódki, wskazał, że powódka w czasie dokonywania remontów nie pozostawała w zatrudnieniu oraz nie posiadała oszczędności ani innych źródeł dochodu. Nadto pozwany podniósł, że nie może odpowiadać za zaciągnięte przez powódkę pożyczki, bowiem pożyczki te związane były z osobistymi potrzebami i zwiększały wartość jej majątku osobistego. Jednocześnie pozwany podniósł, że powódka z zaciągniętych przez siebie pożyczek dokonywała remontu mieszkania należącego wyłącznie do niej a także zakupu samochodu. W ocenie pozwanego wobec bezzasadności twierdzeń powódki jej żądanie winno ulec oddaleniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. K. oraz R. S. tworzyli nieformalny związek od 2005r., przez 14 lat, do 2019 r. Ze związku stron pochodzi małoletnia córka J. S..

Bezsporne.

Powódka po urodzeniu małoletniej pozostawała na urlopie macierzyńskim, następnie wychowawczym. W okresie trwania nieformalnego związku powódka okresowo świadczyła pracę, pozwany pozostawał w ciągłym zatrudnieniu.

Dowód: -zeznania świadka M. S. (1), k. 145; zeznania świadka H. S., k. 148; zeznania świadka A. S., k. 151; zeznania świadka M. S. (2), k. 160-161; zeznania pozwanego, k. 242-243.

Strony zamieszkiwały w nieruchomości położonej w W. przy ul. (...). Pozwany dokonywał remontu wnętrza nieruchomości, dokonywał zakupów niezbędnych materiałów budowlanych, nadto ze środków przeznaczonych przez pozwanego oraz jego rodzeństwo A. S. i M. S. (2) pozwany wraz ze swoim ojcem wykonywał remont elewacji budynku oraz wymianę pokrycia dachowego nieruchomości. Powódka sfinansowała zakup mebli kuchennych, piekarnika oraz ich montaż w kuchni znajdującej się w nieruchomości należącej do pozwanego.

Dowód: -zeznania świadka M. S. (1), k. 145; zeznania świadka H. S. k. 148; zeznania świadka A. S., k. 151; zeznania świadka M. S. (2), k. 160-161; zeznania pozwanego, k. 242-243.

W dniu 27 marca 2015 roku pozwany zakupił nieruchomość – niezabudowaną działkę gruntu w miejscowości O. dla której Sąd Rejonowy w (...) IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), na której posadowiona była przyczepa. Pozwany nabył nieruchomość z własnych środków pieniężnych oraz ze środków darowanych pozwanemu przez ojca, w kwocie 8.000zł. Powódka nie finansowała ani nie współfinansowała zakupu nieruchomości.

Dowód: -akt notarialny repetytorium A nr (...), k. 58-64; przesłuchanie pozwanego k. 242-243; potwierdzenie przelewu z dnia 1 sierpnia 2014r., k. 66.

Powódka w czasie trwania konkubinatu zaciągnęła 3 pożyczki o łącznej kwocie 50.000 zł. Z pożyczek tych dokonywała remontu należącej do niej nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) także dokonała zakupu samochodu osobowego marki H. (...).

Dowód: -częściowo zeznania powódki, k. 242v; zeznania pozwanego, k. 242-243.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Pierwszą przesłanką warunkującą rozliczenie pomiędzy osobami pozostającymi we wspólnej relacji osobisto-majątkowej musi być istnienie faktycznego konkubinatu, a drugą dokonanie nakładów na majątek jednego z nich. Nakłady pochodzić muszą z majątku osoby roszczonej sobie prawo jego zwrotu.

W doktrynie i wypracowanym orzecznictwie przyjmuje się, że konkubinaty jest stabilną, faktyczną wspólnotą osobisto – majątkową dwóch osób odmiennej płci. Cechą charakterystyczną jest także brak podstawy prawnej istnienia tego związku (wyrok SN z dnia 6 grudnia 2007 r., IV CSK 301/07). A zatem przez konkubinaty należy rozumieć takie faktyczne ukształtowanie więzi pomiędzy konkubentami, które polega nie tylko na prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego, ale także na braku wyodrębnienia wnoszonych dochodów, braku wyraźnego rozgraniczenia majątków oraz zgodnym korzystaniu z połączonych dochodów. Stosunki majątkowe pomiędzy konkubentami powinny być tak ukształtowane, aby wnoszone dochody i rozliczane wydatki traktowane były na zasadzie równości. Nieodzownym elementem istnienia konkubinatu jest istnienie ogniska domowego, charakteryzującego się duchową, fizyczną i ekonomiczną więzią. Jest to związek treściowo odpowiadający małżeństwu, ale pozbawiony legalnego węzła (wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 października 2004 r., I ACa 565/04).

W przedmiotowej sprawie kwestią bezsporną było pozostawanie stron w konkubinacie.

Jako podstawę swojego roszczenia powódka wskazała art. 405 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Zgodnie z art. 410 § 1 k.c., przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Jak stanowi art. 410 § 2 k.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powódka domaga się rozliczenia kwot przekazanych pozwanemu w trakcie, gdy strony pozostawały w nieformalnym związku. Kwestia rozliczeń majątkowych pomiędzy konkubentami nie została uregulowana w ustawie. Zawarte w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym przepisy dotyczące stosunków majątkowych małżeńskich, w tym rozliczeń następujących po ustaniu wspólności, nie mogą znaleźć zastosowania do rozliczeń po ustaniu trwałego związku faktycznego. Oznaczałoby to bowiem zrównanie w pewnym zakresie małżeństwa oraz związku nieformalnego, do czego brak podstawy prawnej (uzasadnienie uchwały SN z 30 stycznia 1986 r., III CZP 79/85, OSNCP Nr 1/1987, poz. 2).

W orzecznictwie wskazuje się natomiast na możliwość zastosowania przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych i znoszeniu tej współwłasności albo zastosowanie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Wybór jednego ze wskazanych uregulowań może być przy tym uzależniony od okoliczności konkretnej sprawy, a także od przedmiotu rozliczeń. W uchwale SN z 30 stycznia 1970 r., III CZP 62/69 (Legalis nr 14323) wskazuje się, że co do roszczeń z tytułu nabytych wspólnie nieruchomości i rzeczy ruchomych, jak również z tytułu nakładów dokonanych na te przedmioty należy stosować przepisy o zniesieniu współwłasności. Natomiast co do roszczeń z tytułu nakładów dokonanych przez jednego z konkubentów na wchodzące w skład wspólnego gospodarstwa przedmioty majątkowe, należące do drugiej z tych osób, zastosowanie znaleźć powinny przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (wyrok SN z 16 maja 2000 r. IV CKN 32/00, Legalis nr 48513).

W kwestii dotyczącej nakładów dokonanych przez powódkę na majątek R. S. ciężar udowodnienia tego faktu zgodnie z art. 6. k.c. leżał po stronie powódki.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanego, gdyż były one rzeczowe, spójne i logiczne, a dodatkowo znalazły potwierdzenie w złożonych do akt dokumentach, których autentyczność i wiarygodność nie była przez strony kwestionowana. Sąd uwzględnił zeznania świadków M. S. (1), H. S., A. S. i M. S. (2). Pozostałych zaś świadków jedynie w zakresie, w jakim pozostawały zbieżne z pozostałym materiałem dowodowym. Świadczenie ci bowiem nie mieli wiedzy w kwestii relacji finansowych łączących strony, a swoje twierdzenia w tym zakresie mogli opierać jedynie na

informacjach przekazywanych im powódkę, z którą łączyła ich wieloletnia znajomość. Zeznania powódki w części w jakiej dotyczyły okoliczności zakupu nieruchomości położonej w O. a także wymiany pokrycia dachowego oraz remontu nieruchomości znajdującej się w W. przy ul. (...), w ocenie Sądu nie zasługiwały na wiarę, ponieważ były nielogiczne, niekonsekwentne, a nawet wzajemnie sprzeczne. Powódka nie wykazała, by w czasie trwania konkubinatu poniosła nakłady finansowe na remont nieruchomości przy ul. (...), sugerowała, że remonty te odbywają się przy użyciu środków pochodzących z pożyczek, które zaciągnęła, jednak nie przedstawiła wiarygodnych dokumentów, z których wynikałoby, że partycypowała w tych wydatkach, podczas gdy pozwany przedstawił szereg dowodów, które uzasadniają pogląd, iż remont mieszkania a także zakup nieruchomości w O. sfinansował sam a także dzięki pomocy swojej rodziny. Wskazać również należy, że powódka w czasie remontu mieszkania przy ul. (...), dokonywała remontu własnej nieruchomości. W toku postępowania powódka formułowała twierdzenia dot. źródła pochodzenia środków finansowych przeznaczonych na remont nieruchomości przy ul. (...) oraz zakupu nieruchomości w O., które rodzą jednak uzasadnione wątpliwości co do ich wiarygodności. Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanego, który szczegółowo, konkretnie i logicznie opisał relacje jakie panowały między stronami, w jaki sposób doszło do zakup nieruchomości, ustaleń między stronami w przedmiocie zakupu przedmiotowej nieruchomości i źródeł jej finansowania, a także w kwestiach dotyczących remontu nieruchomości położonej przy ul. (...) w W., co zgodnie potwierdzili świadkowie wnioskowani przez pozwanego. Analiza materiału zgromadzonego w sprawie wskazuje, że wersja przedstawiona przez pozwanego co do tego, kto zapłacił za nieruchomość w O. a także kto zapłacił za remonty poczynione w nieruchomości przy ul. (...) była przedstawiana przez pozwanego konsekwentnie od pierwszego pisma procesowego. Sąd natomiast nie dał wiary pozwanej, jakoby to ona przekazała środki finansowe na zakup nieruchomości. Należy wskazać, że nie ma żadnego dokumentu, który by potwierdzał, że pozwana przekazała powodowi pieniądze na zakup nieruchomości.

Powódka nie zdołała udowodnić, że pożyczki, które zaciągała, wykorzystywała na remont nieruchomości, w której wspólnie zamieszkiwała wraz z pozwanym. Wskazać należy, że jej twierdzenia nie znalazły również potwierdzenia w zeznaniach świadków.

W kwestii żądania kwoty 20.000 zł stanowiących połowę wartości działki znajdującej się w O. oraz znajdującej się tam przyczepy, wskazać należy, iż przedmiotowa nieruchomość została zakupiona wyłącznie ze środków pozwanego a także oszczędności ojca pozwanego.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że zarzut przedawnienia roszczenia zgłoszony przez pozwanego należy uznać za chybiony. W ocenie sądu skuteczność tego zarzutu zależy od oceny, kiedy ewentualnie stał się bezpodstawnie wzbogacony. Strony pozostawały w nieformalnym związku do 2019 r. Przyjąć należy, że roszczenie stało się wymagalne dopiero po zerwaniu związku. Samo wzbogacenie nastąpiło wcześniej, jednak dopiero po zerwaniu związku stało się one bezpodstawne.

Mając powyższe na względzie Sąd nie znalazł podstaw, aby w jakiegokolwiek części uwzględnić powództwo, co skutkowało jego oddaleniem pkt I wyroku

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu, zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na którą to kwotę składają się 5.400 zł tytułem zastępstwa procesowego oraz kwota 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa (pkt II wyroku). Wskazać należy, że powódka zwolniona była od kosztów sądowych w części, wobec czego Sąd orzekł o nieobciążaniu powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi (pkt III wyroku).